2019. szeptember 19., csütörtök

P9_TA(2019)0017

A törökországi helyzet, különös tekintettel a megválasztott polgármesterek elmozdítására

Az Európai Parlament 2019. szeptember 19-i állásfoglalása a törökországi helyzetről, különösen a megválasztott polgármesterek elmozdításáról (2019/2821(RSP))

(2021/C 171/02)

Az Európai Parlament,

— tekintettel korábbi, Törökországról szóló állásfoglalásaira, különösen az EU és Törökország közötti kapcsolatokról szóló 2016. november 24-i ([1]), az újságírók törökországi helyzetéről szóló 2016. október 27-i ([2]), a jelenlegi törökországi emberi jogi helyzetről szóló 2018. február 8-i ([3]), valamint a Bizottság Törökországgal kapcsolatos, 2019. március 13-i jelentéséről szóló ([4]) állásfoglalására,

— tekintettel az Európai Parlamenthez, a Tanácshoz, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz és a Régiók Bizottságához intézett, az EU bővítési politikájáról szóló, 2019. május 29-i bizottsági közleményre (COM(2019)0260), valamint a Törökországról szóló 2019. évi jelentést kísérő szolgálati munkadokumentumára (SWD(2019)0220),

— tekintettel a 2018. június 18-i elnökségi következtetésekre, valamint a korábbi, idevonatkozó tanácsi és európai tanácsi következtetésekre,

— tekintettel az Európa Tanács Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusa választási megfigyelő küldöttségének előzetes következtetéseire,

— tekintettel a Velencei Bizottság ajánlásaira és Törökországnak a Helyi Önkormányzatok Európai Chartája melletti elkötelezettségére,

— tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének (PACE) „Az ellenzéki politikusok romló törökországi helyzete: hogyan lehet megvédeni alapvető jogaikat az Európa Tanács tagállamaiban?” című, 2019. január 24-i 2260. számú határozatára,

— tekintettel az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) szóvivőjének 2019. augusztus 19-i, a megválasztott polgármesterek felfüggesztéséről és több száz, Törökország délkeleti részén élő személy fogva tartásáról szóló nyilatkozataira,

— tekintettel az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Selahattin Demirtaş kontra Törökország ügyben hozott ítéletére,

— tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének a törökországi demokratikus intézmények működéséről szóló 2156 (2017) számú határozatára,

— tekintettel arra, hogy az EU alapvető értékei a jogállamiságon és az emberi jogok tiszteletben tartásán alapulnak, amelyek minden uniós tagjelölt országra is vonatkoznak,

— tekintettel az emberi jogok európai egyezményére (EJEE) és a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára (ICCPR), amelyeknek Törökország is részes fele,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

---

([1]) HL C 224., 2018.6.27., 93. o.
([2]) HL C 215., 2018.6.19., 199. o.
([3]) HL C 463., 2018.12.21., 56. o.
([4]) Elfogadott szövegek, P8_TA(2019)0200.

A. mivel Törökország az EU fontos partnere, és tagjelölt országként elvárás vele szemben, hogy a legmagasabb szinten érvényesítse a demokráciát, beleértve az emberi jogok, a jogállamiság, a hiteles választások, az alapvető szabadságok és a tisztességes eljáráshoz való egyetemes jog tiszteletben tartását;

B. mivel Törökországban 2019. március 31-én helyhatósági választásokat tartottak, és azokat az Európa Tanács Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusa választási megfigyelő küldöttségének következtetései szerint „rendezett módon bonyolították le"; mivel a helyhatósági választásokon figyelemre méltó volt a szavazók részvételi aránya; mivel a választásokat a megfigyelők széles körben kritikával illették a kormányzó Népszövetség iránti túlzott médiaelfogultság miatt;

C. mivel a 2019. március 31-i helyhatósági választásokon Adnan Selçuk Mızraklı, Diyarbakır település polgármestere 63 %-os, Ahmet Türk, Mardin polgármestere 56 %-os, Bedia Özgökçe, Van polgármestere pedig 54 %-os szavazat-többséget szerzett, ami azt jelenti, hogy mindhárom polgármester egyértelmű népi felhatalmazást kapott a polgármesteri hivatalával kapcsolatos teendők ellátására;

D. mivel mindhárom polgármester megkapta a Török Köztársaság Legfelsőbb Választási Tanácsa (YSK) jóváhagyását ahhoz, hogy a választásokon jelöltként induljon;

E. mivel a délkelet-törökországi Diyarbakır, Van és Mardin demokratikusan megválasztott polgármesterei helyébe a kormány maga által kinevezett tartományi kormányzókat/megbízottakat ültetett, azon az alapon, hogy a polgármesterek ellen jelenleg bűnügyi nyomozás folyik a terrorizmushoz fűződő állítólagos kapcsolatok miatt;

F. mivel Adnan Selçuk Mızraklı, Ahmet Türk, és Bedia Özgökçe Ertan tartományi kormányzókkal való helyettesítése komoly aggodalomra ad okot, mivel megkérdőjelezi a 2019. március 31-i választások demokratikus eredményeinek tiszteletben tartását; mivel 2019. augusztus 18-án 29 különböző törökországi tartományban további 418 polgári személyt – főként önkormányzati képviselőket és alkalmazottakat – vettek őrizetbe hasonló, megalapozatlan állítások alapján;

G. mivel 2016 szeptemberében az önkormányzatokról szóló török törvényt egy szükségállapoti rendelet értelmében módosították, hogy megkönnyítsék a terrorizmussal való kapcsolatokkal vádolt polgármesterek adminisztratív elmozdítását és tartományi kormányzókkal való felváltását; mivel a Velencei Bizottság felszólította a török hatóságokat, hogy helyezzék hatályon kívül a 2016. szeptember 1-i, 674. számú török törvényerejű rendelettel bevezetett rendelkezéseket – amelyeket a szükségállapot nem követel meg szigorúan –, különös tekintettel azon szabályokra vonatkozókat, amelyek lehetővé teszik, hogy a polgármesteri, alpolgármesteri és a helyi önkormányzati képviselői álláshelyeket kinevezések révén töltsék be;

H. mivel 2019. április 9-én az YSK Törökország délkeleti részén négy további megválasztott polgármestert és önkormányzati képviselőt nyilvánított hivatalba lépésre alkalmatlannak, annak ellenére, hogy a 2019. március 31-i választásokat megelőzően jóváhagyta jelöltségüket, azzal érvelve, hogy e jelöltek korábban köztisztviselők voltak, és munkahelyükről kormányrendelettel bocsátották el őket; mivel e határozatot követően az YSK ezeket a pozíciókat az Igazság és a Fejlődés Pártja (AKP) jelöltjeivel töltötte be; mivel a török politikai ellenzékkel szembeni kemény fellépésre szűkülő demokratikus térben és a török hatóságok folyamatos, az eltérő, többek közt újságírók, emberijog-védők, tudósok, bírák és ügyvédek által megfogalmazott vélemények elhallgattatására irányuló intézkedései mellett kerül sor;

I. mivel számos intézkedés aránytalan, sérti a török nemzeti jogszabályokat és az Európa Tanács tagjainak kötelezettségvállalásait, valamint ellentétes a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányával; mivel a puccskísérlet utáni erőszakos fellépés során több mint 150 000 személyt vettek őrizetbe, és 78 000 személyt tartóztattak le terrorizmus vádjával, míg több mint 50 000 személy még mindig – legtöbb esetben meggyőző bizonyítékok hiányában – börtönben van; mivel 2018 decemberében mintegy 57 000 volt a vádemelés nélküli, illetve tárgyalásra váró fogvatartottak teljes száma; mivel a bebörtönzött lakosság több mint 20 %-át terrorizmussal kapcsolatos vádak miatt tartják fogva, köztük újságírókat, politikai aktivistákat, ügyvédeket és emberijog-védőket, ami az igazságszolgáltatás függetlenségével kapcsolatos aggályok súlyosbodását eredményezi;

2019. szeptember 19., csütörtök

J. mivel – különösen a választási folyamat törvényességének és tisztességességének tiszteletben tartása, valamint az intézmény politikai befolyástól való függetlensége szempontjából – komoly aggodalomra ad okot a Legfőbb Választási Tanács azon döntése, hogy újra kiírja az isztambuli főpolgármester-választást, továbbá a Törökország délkeleti részén fekvő egyes települések polgármesteri székét a választáson második helyezést elért jelölteknek ítéli oda;

K. mivel 2019. szeptember 3-án a török belügyminiszter bejelentette, hogy más megválasztott tisztviselőket is el fognak távolítani hivatalukból, kifejezetten is utalva Isztambul polgármesterére, Ekrem İamoğlura;

L. mivel 2019. szeptember 6-án a Köztársasági Néppárt (CHP) tartományi elnökét, Canan Kaftancıoğlut 9 év és 8 hónap börtönbüntetésre ítélték az elnök megsértése, köztisztviselők megsértése, az állam megszégyenítése, az emberek ellenségeskedésre és gyűlölködésre való felbujtása vádjával, valamint azért, mert a közösségimédia-csatornáin keresztül 2012 és 2017 között terrorista szervezetet népszerűsítő propagandát terjesztett;

M. mivel számos, a polgármesterek eltávolítása ellen szervezett nyilvános tüntetést biztonsági okokból betiltottak, és azok, amelyekre sor került, rendőrség általi erőszakos tömegoszlatásba torkolltak, gyakran a résztvevők tömeges letartóztatását és bíróság elé állítását vonva maga után; mivel mindezt a közvetlenül a szükségállapot feloldását követően bevezetett jogszabályok tették lehetővé;

N. mivel Törökországot számos támadás érte és a 2016-os puccskísérlet során 248 ember lelte halálát;

1. elítéli a törökországi hatóságok azon döntését, hogy megkérdőjelezhető bizonyítékok alapján demokratikusan megválasztott polgármestereket távolítsanak el hivatalukból; hangsúlyozza, hogy ezek az intézkedések továbbra is aláássák a politikai ellenzék arra irányuló képességét, hogy gyakorolhassa jogait és betölthesse demokratikus szerepét; felszólítja a törökországi hatóságokat, hogy haladéktalanul és feltétel nélkül bocsássák szabadon az ellenzék tagjait, akiket az eltérő véleményeket megfogalmazókkal szembeni országos leszámolás keretében tartóztattak le, és hogy ejtsék az ellenük felhozott összes vádat;

2. határozottan bírálja, hogy a helyi választott képviselőket önkényesen kijelölt, nem választott megbízottak váltják fel, ami még inkább aláássa Törökország demokratikus struktúráját; felszólítja a törökországi hatóságokat, hogy állítsák vissza hivatalába valamennyi polgármestert és más megválasztott tisztviselőt, akik 2019. március 31-én megnyerték a helyi választásokat, és akik megalapozatlan vádak alapján nem foglalhatták el hivatalukat vagy onnan eltávolították őket, illetve nem választott megbízottakat ültettek a helyükre;

3. határozottan elítéli a Canan Kaftancıoğlu ellen meghozott, politikai indíttatású ítéletet, amellyel egyértelműen azért büntették, mert kulcsszerepet játszott az isztambuli polgármester sikeres választási kampányában, és követeli annak azonnali visszavonását;

4. elítéli a törökországi hatóságok azon fenyegetéseit, miszerint további megválasztott tisztviselőket fognak eltávolítani, és felszólítja Törökországot, hogy tartózkodjon a további megfélemlítő intézkedésektől;

5. ismételten hangsúlyozza a Törökországgal fenntartott jó kapcsolatok fontosságát, amelyek közös értékeken, az emberi jogok tiszteletben tartásán, a jogállamiságon, a szabad és demokratikus választásokon – ideértve a választási eredmények tiszteletben tartását is –, valamint az alapvető szabadságokon és a tisztességes eljáráshoz való egyetemes jogon alapulnak; felhívja a török kormányt, hogy szavatolja a Törökországban élők és dolgozók – többek között a nemzetközi védelemre szorulók – emberi jogait;

6. mélységes aggodalmát fejezi ki ismét az alapvető szabadságok és a jogállamiság helyzetének törökországbeli folyamatos romlása miatt, valamint elítéli az önkényes fogva tartás, az igazságügyi és hatósági zaklatás, az utazási tilalmak és az egyéb további, török állampolgárok ezreinek – köztük politikusok és választott tisztviselők, emberijog-védők, köztisztviselők, civil szervezetek tagjainak, tudományos dolgozók, valamint számtalan átlagpolgár – üldözését szolgáló eszközök alkalmazását; aggodalmát fejezi ki a – jelentések szerint – túlságosan általános és homályos terrorista bűncselekmények miatti folyamatos vádeljárások és nyomozások kapcsán;

7. sürgeti Törökországot, hogy terrorizmusellenes jogszabályait hozza összhangba a nemzetközi emberi jogi normákkal; újfent hangsúlyozza, hogy a terrorizmus elleni küzdelmet szolgáló, tág meghatározásokon alapuló törökországi jogszabályokat nem szabad a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogukat gyakorló állampolgárok és média megbüntetésére, vagy a megválasztott képviselők önkényes elmozdítására és kormánymegbízottakra történő lecserélésére felhasználni;

8. felszólítja a törökországi hatóságokat, hogy a pluralizmus, valamint az egyesülés és véleménynyilvánítás szabadságának biztosításával tartsák tiszteletben a nemzetközi alapelveket, bevált gyakorlatokat, továbbá garantálják a támogató környezetet a török emberek szabad és méltányos akaratnyilvánítása nyomán megválasztottak számára; hangsúlyozza, hogy e döntések az EJEE értelmében sértik a szabad választáshoz, a politikai részvételhez, valamint a véleménynyilvánítás szabadságához való jogokat;

9. ismételten aggodalmának ad hangot a bírósági eljárások helyi választott képviselőkkel szembeni túlzott alkalmazása miatt Törökországban, valamint annak kapcsán, hogy a választott képviselőket kinevezett tisztviselőkkel váltják fel, amely gyakorlat súlyosan sérti a helyi szintű demokrácia megfelelő érvényesülését;

10. felszólítja a török kormányt, hogy minden személy számára szavatolja a tisztességes eljáráshoz való jogot, továbbá biztosítsa, hogy mindenkinek joga legyen ahhoz, hogy a nemzetközi normáknak megfelelően az ügyeiket olyan független bíróság vizsgálja felül, amely jogorvoslatot – többek között az okozott anyagi és erkölcsi kárért járó kártérítést – biztosíthat; felszólítja Törökországot, hogy egyfelől biztosítsa a Török Emberi Jogi és Egyenlőségi Intézmény és a török ombudsmani intézmény operatív, strukturális és pénzügyi függetlenségét annak érdekében, hogy azok képesek legyenek valós felülvizsgálati és jogorvoslati lehetőségek biztosítására, másfelől pedig tartsa tiszteletben az Emberi Jogok Európai Bíróságának határozatait;

11. elítéli, hogy Selahattin Demirtaş ellenzéki vezetőt és elnökjelöltet továbbra is őrizetben tartják, és felszólít azonnali, feltétel nélküli szabadon bocsátására; tudomásul veszi az Emberi Jogok Európai Bíróságának Selahattin Demirtaş ügyében hozott ítéletét, amely felszólítja a törökországi hatóságokat Selahattin Demirtaş azonnali szabadon bocsátására;

12. komoly aggodalmát fejezi ki a közösségi média felületeinek törökországi hatóságok általi ellenőrzése és a közösségi médiához tartozó felhasználói fiókok letiltása miatt;

13. felhívja az EKSZ-t és a Bizottságot, hogy minden részletre kiterjedően számoljanak be a Parlamentnek a 2019. szeptember 13-i EU–Törökország politikai párbeszéd keretében megvitatott témákról;

14. sürgeti a Bizottság alelnökét / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy egyfelől továbbra is tartsák napirenden törökországi partnereikkel az ellenzék letartóztatott tagjainak, a fogva tartott emberijog-védők, politikai aktivisták, ügyvédek, újságírók és tudományos dolgozók helyzetét, másfelől pedig nyújtsanak diplomáciai és politikai segítséget e személyeknek, többek között azzal, hogy megfigyelőként követik a bírósági tárgyalásokat, illetve nyomon követik a pereket; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat az emberijog-védőknek szóló sürgősségi támogatások fokozottabb alkalmazására, valamint hogy gondoskodjanak az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatások maradéktalan végrehajtásáról;

15. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, Törökország elnökének, Törökország kormányának és parlamentjének, és intézkedjen ezen állásfoglalás török nyelvre való lefordításáról.